

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U000759

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 06-03-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Греба Ілдіко Золтанівна

2. Ildiko Z. Hreba

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту: 22-04-2025

Спеціальність за освітою: Практична психологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 7993

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 11, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 11, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.37, 14.07

Тема дисертації:

1. Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання учнів

2. Pedagogical Conditions for Training Future Primary School Teachers to Work in the Conditions of Inclusive Education

Реферат:

1. У дисертації здійснено теоретичне узагальнення та вирішено наукове завдання щодо підготовки майбутніх вчителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання учнів. У першому розділі – «Теоретичні основи підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання учнів» – проаналізовано теоретичні й методологічні основи інклюзивної освіти, схарактеризовано еволюцію підходів до включення осіб з особливими освітніми потребами в простір закладів загальної середньої освіти, з'ясовано сучасні виклики, що постають перед педагогами початкової школи. Виконано системний аналіз ключових понять, що формують основу порушеної теми. Докладно простежено історичний розвиток підходів до включення осіб з особливими освітніми потребами (долі ООП) в суспільство. Досліджено й уточнено поняття, які розкривають сутність філософії інклюзії, а саме: «інклюзивне освітнє середовище» (забезпечує комфорт і підтримку всіх учасників освітнього процесу); «індивідуальна програма

розвитку» (основний інструмент урахування потреб кожного учня); «освіта для всіх» (декларує принцип рівного доступу до якісної освіти, незалежно від індивідуальних особливостей). Досліджено міжнародний досвід правового регулювання інклюзивної освіти в таких країнах, як Бельгія, Швеція, Італія, Німеччина та інші. Україна приєдналася до спільноти держав, для яких розвиток інклюзивних процесів є одним із ключових пріоритетів державної політики у сфері освіти. Це підтверджене численними нормативно-правовими актами Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, що регламентують організацію інклюзивного навчання та проголошують інклюзію як важливий складник освітньої реформи. У другому розділі – «Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання учнів» – теоретично обґрунтовано зміст і структуру готовності майбутніх учителів до роботи в умовах інклюзивного навчання, визначено критерії, показники та рівні готовності майбутніх учителів до роботи в умовах інклюзивного навчання учнів, з'ясовано стан та обґрунтовано педагогічні умови розвитку досліджуваного феномена. Визначено та обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання учнів: формування позитивної мотивації майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання учнів; оновлення змісту фахової підготовки майбутніх учителів початкової школи з врахуванням потреб інклюзивного навчання учнів; розвиток комунікативних навичок майбутніх учителів початкової школи засобами техніки «World Cafe»; розвиток практичних навичок майбутніх вчителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання учнів на засадах педагогіки партнерства. Розроблено структурно-функційну модель підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання учнів, що спрямована на формування готовності і впровадження сучасних, ефективних методів навчання, увідповіднених із вимогами інклюзивної освіти. У третьому розділі – «Експериментальна перевірка ефективності педагогічних умов професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання учнів» – подано зміст і методiku впровадження педагогічних умов підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання учнів, результати константувального та формувального етапів експерименту. Наукова новизна отриманих результатів полягає у тому, що: уперше виокремлено й теоретично обґрунтовано педагогічні умови підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання учнів та експериментально перевірено їхню ефективність; розроблено структурно-функційну модель підготовки майбутніх вчителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання учнів; конкретизовано компоненти, критерії та показники готовності майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання учнів; уточнено сутність понять «професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання» та «готовність майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання учнів»; удосконалено змістове наповнення та психолого-педагогічний супровід підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання учнів; подальшого розвитку набули форми, методи і технології підготовки майбутніх учителів початкової школи до роботи в умовах інклюзивного навчання учнів. Результати проведеного дослідження можуть бути впроваджені в освітній процес закладів вищої освіти та закладів післядипломної освіти під час викладання курсів для вчителів початкової школи, методик викладання в початковій школі, педагогіки, психології, а також вибіркового курсів, спецкурсів, тренінгів, у ході організації та проведення педагогічної практики.

2. The dissertation addresses the problem of preparing pre-service primary school teachers to work in the context of inclusive education for students. In the first chapter, an analysis of the theoretical and methodological foundations of inclusive education is carried out. Additionally, it highlights the evolution of approaches to the inclusion of people with special educational needs in general secondary education and considers the current challenges faced by teachers. A systematic analysis of the key concepts related to the topic is conducted, detailing the historical development of approaches to including people with special educational needs in society. The historical aspect is discussed, along with the key concepts of inclusion: “inclusive educational environment”, which aims to provide comfort and support for all participants in the educational process; “individual development programme”, which serves as a tool for accommodating each student's needs, and “education for all”, which

supports the principle of equal access to quality education regardless of individual characteristics. The thesis examines the international experience of legal regulation of inclusive education in such countries as Belgium, Sweden, Italy, Germany, and others. Ukraine has joined the community of states for which the development of inclusive processes is one of the key priorities of state education policy. This is confirmed by numerous regulatory and legal acts of the Cabinet of Ministers of Ukraine and the Ministry of Education and Science of Ukraine, which regulate the organization of inclusive education and declare inclusion as an essential component of educational reform. In the second chapter, the content and structure of pre-service teachers' readiness to work in the context of inclusive education are theoretically substantiated. The criteria, indicators, and levels of pre-service teachers' preparation are defined, the current state of their readiness is analyzed, and the pedagogical conditions for developing this phenomenon are justified. These aspects are considered in the context of international documents defining the rights of people with special educational needs. The pedagogical conditions for preparing pre-service primary school teachers to work in the setting of inclusive education have been identified and substantiated: motivating pre-service primary school teachers to work in the conditions of inclusive education; updating the content of professional training for pre-service primary school teachers, taking into account the needs of inclusive education; developing the communication skills of pre-service primary school teachers through the World Cafe technique. developing the skills of pre-service primary school specialists in focusing on creating favourable conditions for cooperation with parents. A structural and functional model of training pre-service primary school teachers to work in the setting of inclusive education has been developed with the aim of developing pre-services teachers' readiness to introduce modern, effective teaching methods that meet the requirements of inclusive education. In the third chapter, the content and methodology for implementing the pedagogical conditions for preparing pre-service primary school teachers to work in inclusive education setting are presented along with the results of the ascertaining and formative stages of the experiment. Scientific novelty of the obtained results: The present study identifies and theoretically substantiates, for the first time, the pedagogical conditions necessary for effectively preparing pre-service primary school teachers to work within the framework of inclusive education the effectiveness of these conditions was experimentally verified. A structural and functional model has been developed for training pre-service primary school teachers to work in inclusive education setting. Specified components, criteria and indicators of pre-service primary school teachers' readiness to work in conditions of inclusive education of students; the essence of the concepts of "professional training of pre-service primary school teachers to work in conditions of inclusive education" and "readiness of pre-service primary school teachers to work in conditions of inclusive education of students" has been clarified. The forms, methods and techniques for preparing pre-service primary school teachers to work in inclusive education contexts have been further improved. The results of the study can be implemented in the educational process of higher education institutions and postgraduate education institutions when teaching courses for primary school teachers, methods of teaching in primary school, pedagogy, psychology, as well as elective courses, special courses, trainings, in the organisation and conduct of pedagogical practice.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Греба, І. З. (2024). Взаємодія вчителя та асистента вчителя в інклюзивному середовищі початкової школи. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Випуск 10. 113-119.
- Греба, І. З. & Гаврилюк, І. Ю. (2023). Булінг та його прояви в освітньому середовищі початкової школи. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Випуск 5. 95-101.
- Біда, О. А., Гуттерер, Є. В. & Греба І. З. (2023). Тенденції сучасної підготовки майбутніх учителів початкових класів. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Випуск 4. 12-18.
- Греба, І. З. & Леврінц, М. (2022). Міжнародний досвід реалізації інклюзивної освіти на прикладі країн Європи. Витоки педагогічної майстерності: журнал (Серія «Педагогічні науки»). Випуск 29. 81-87.
- Греба, І. З. & Вайнтраух, Е. Й. (2022). Організація проектного навчання учнів в інклюзивному освітньому середовищі. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. Випуск 200. 192-197.
- Греба, І. З. & Керестень, І. С. (2017). Проблеми розподілу учнів на медичні групи для здійснення диференційного навчання на уроці фізичної культури у початкових класах. Науковий журнал «Інноваційна педагогіка». Випуск 2. 61-65.
- Greba, I. & Keresztény, I. (2016). A testnevelési kategóriába sorolás helyzetelemzése egy kárpátaljai oktatási intézményben. Értéktérítő testnevelés. Budapest. 89-101.
- Greba, I. & Knobloch, B. (2020). Inkluzív oktatás alapjai / Основи інклюзивної освіти. Főiskolai jegyzet / Навчальний посібник. 92 с.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0119U103663

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Орос Ільдико Імріївна

2. Ildiko I. Oros

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Код за ЄДРПОУ: 22112656

Місцезнаходження: площа Кошута, буд. 6, Берегове, Берегівський р-н., 90202, Україна

Форма власності: Приватна/недержавна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Васютіна Тетяна Миколаївна
2. Tetiana M. Vasiutina

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Демченко Ірина Іванівна
2. Iryna I. Demchenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.03, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пріма Дмитро Анатолійович
2. Dmytro A. Prima

Кваліфікація: д.пед.н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Код за ЄДРПОУ: 02125102

Місцезнаходження: проспект Волі, буд. 13, Луцьк, Луцький р-н., 43025, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Хренова Вікторія Валеріївна

2. Viktoriia V. Khrenova

Кваліфікація: к.пед.н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02071234

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 11, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29016, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Андрощук Ірина Василівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Андрощук Ірина Василівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кондратюк К.Р

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна